

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4,001 - 6,000 บาท

2. ผลการศึกษาระดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาพบว่าอันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีเหตุผลในการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในอันดับมาก และอันดับเหตุผลรายด้านทุกด้านอยู่ในอันดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ อันดับหนึ่งด้านการจูงใจ และชื่อเสียงเกียรติยศ อันดับสองด้านการรณรงค์หาเสียง อันดับสามด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม และอันดับสี่ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

3. ผลการเปรียบเทียบอันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ พบว่า

3.1 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ประชาชนที่มีระดับรายได้แตกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นของประชาชนในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะที่ต้องการให้เทศบาลดำเนินการในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีครั้งต่อไป

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นของประชาชนในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ข้อคิดเห็นของประชาชนในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การออกพบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และใส่ใจประชาชน เป็นความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น ความรู้ด้านการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สมัครนายกเทศมนตรี ผลงานในอดีตของผู้สมัครเป็นสิ่งที่ประชาชนนำมาประกอบการตัดสินใจ การใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่ง การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และระเบียบในการเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับการผู้สมัครนายกเทศมนตรี นโยบายพัฒนาในการขุดลอกคลองส่งน้ำ และพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตรเป็นความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ประชาชนต้องการให้เทศบาลดำเนินการในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีครั้งต่อไป

พบว่า ข้อเสนอแนะที่ประชาชนต้องการให้เทศบาลดำเนินการในการเลือกตั้งครั้งต่อไป เรียงค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แก่ผู้สมัคร และประชาชน ควรมีการเดินรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น เช่น โรงเรียน สถานีนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง และต่อต้าน การซื้อสิทธิขายเสียง และเทศบาลควรจัดเวทีปราศรัยให้ผู้สมัคร ได้แสดงวิสัยทัศน์ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษา เหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้จากเครื่องมือการวิจัยที่เป็นแบบสอบถามมีประเด็นที่น่าสนใจพอที่จะนำมาอภิปรายเพื่อตอบข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้ดังนี้

1. อันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาพบว่าอันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีเหตุผลในการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในอันดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้านได้ผลการศึกษา ดังนี้

1.1 ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ผลการศึกษาพบว่ารายด้านอยู่ในอันดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าอยู่ในอันดับมากทุกข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่น เป็นบุคคลที่พึ่งพาได้ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ นโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีอำนาจบารมีในท้องถิ่น และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ผลการศึกษาเป็นไปตามทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ ที่เกี่ยวข้องคือเป็นที่พึ่งพาได้ เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเป็นผู้มีอำนาจ บารมีในท้องถิ่น

สอดคล้องกับจรรยา สีหโกร (2547 : 32) ได้กล่าวว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเลือกตั้งตัวแทนของตนจากบุคคลที่มีอุดมการณ์ นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของตนเองด้วยความคาดหวังว่าตัวแทนที่ตนเองเลือกเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำนโยบายอุดมการณ์ไปบริหารท้องถิ่น ไปจนถึงระดับประเทศ

สอดคล้องกับบุทธิวา นาเมือง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเหตุผลในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า อันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีอันดับเหตุผลในการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในอันดับปานกลาง ส่วนรายด้านอันดับเหตุผลในการตัดสินใจ อันดับ 1 คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตของผู้สมัคร รองลงมาค่านโยบายของผู้สมัคร ด้านความรู้ความสามารถของผู้สมัคร ด้านชื่อเสียงของผู้สมัคร ด้านผลงานในอดีตของผู้สมัคร ด้านหวัะแวนของผู้สมัคร ด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้สมัคร ด้านความสัมพันธ์ส่วนบุคคลของผู้สมัคร ด้านครอบครัวของผู้สมัคร ด้านผู้สมัครเป็นคนท้องถิ่น และด้านผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร และข้อคิดเห็นด้านอื่น ๆ คือเป็นคนเคยช่วยเหลือ ทำงานเพื่อท้องถิ่นและสังคม

สอดคล้องกับสำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

2543 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ประชาชนใช้ประกอบในการตัดสินใจเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมา สมาชิกวุฒิสภาของเขาดูต้องมีคุณสมบัติต่องาน เป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับหนึ่ง

สอดคล้องกับทรงฤทธิ์ วรรณกุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของประชาชนในเขตอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย : กรณีศึกษาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2539 ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็นคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ประชาชนจังหวัดเชียงรายต้องการ 3 อันดับแรกคือ ความซื่อสัตย์ อันดับที่สองคือระดับการศึกษา และต่อมาคือประวัติส่วนตัว

ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการเลือกตัวแทนของประชาชนในระดับท้องถิ่น จะเลือกตัวบุคคลตามมุมมองของตนว่า คนที่เป็นตัวแทนจะต้องเป็นคนที่พึงพาได้เคยมีประสบการณ์การทำงานในท้องถิ่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ นโยบายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน มีอำนาจ บารมีในท้องถิ่น ส่วนระดับการศึกษาของผู้สมัครยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก

1.2 ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่ารายด้านอยู่ในอันดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในอันดับมากทุกข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ สมาชิกในครอบครัว/ญาติเป็นผู้ชักนำในการตัดสินใจ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมายบังคับ ไม่ต้องการเสียสิทธิทางการเมือง ต้องการเลือกตัวแทนไปดูแลผลประโยชน์ส่วนรวม เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามบทบาทหน้าที่ หัวหน้าเป็นผู้นำในการตัดสินใจ ผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่มเป็นผู้ชักนำในการตัดสินใจ และต้องการเลือกตัวแทนไปดูแลผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสถิต ศรีชมชื่น (2550 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังชัย เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2547 ว่าระบบความสัมพันธ์แบบเครือข่ายยังคงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้ง ถ้าผู้สมัครคนใดที่มีกลุ่มเครือข่ายมากจะมีความได้เปรียบในการเลือกตั้ง การหาเสียงจะทำได้ง่ายขึ้น

สอดคล้องกับสุชัย บุตรสาระ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนและบทบาทผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น กรณีการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 พบว่าพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนส่วนใหญ่ไปเลือกตั้งด้วยเหตุผลที่ว่าต้องการใช้สิทธิออกเสียงเพราะเป็นสิทธิหน้าที่ของประชาชนยิ่งกว่าความสำคัญอื่นใด

สอดคล้องกับ ชลัช จงสืบพันธ์ (2548 : 318-319) ที่ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารที่คัมมิงส์และไวส์ได้เสนอไว้ว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งโดยการสมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการเสนอตัวเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมืองเอง และการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นการเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง

สอดคล้องกับสุวัฒน์ ศิริโรคาภิรมย์ (2540 : 107-110) ได้ทำการศึกษาถึงอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความเห็นว่าผู้นำชุมชนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ชักจูง โน้มน้าว จูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น ซึ่งข่าวสารที่ได้รับมีอิทธิพลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้นำชุมชนมีการชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ ผู้นำมีการชักชวนและมีส่วนให้สมาชิกเข้าร่วมมือกับหน่วยราชการในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาท้องถิ่น ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้ผู้นำสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนได้ ผู้นำมีผลหรือมีอิทธิพลที่ทำให้การเมืองท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป สมาชิกในชุมชนยอมรับและเชื่อฟังคำแนะนำของผู้นำชุมชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การตื่นตัวทางการเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งผลการสนับสนุน

สอดคล้องกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2530 : 139) ได้สรุปในรายงานวิจัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529 ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีวิธีการหาเสียงหลายประการ โดยเฉพาะการจัดตั้งหัวคะแนนเป็นวิธีการหาเสียงที่สำคัญยิ่งวิธีการหนึ่ง ซึ่งผู้สมัครจะพิจารณาค้นหาบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในท้องถิ่นแล้วชักชวนให้มาเป็นพวกของตน และมอบหมายให้เป็น “หัวคะแนน” ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวคะแนนจะพยายามแนะนำให้บุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนไปลงคะแนนให้แก่ผู้ที่ตนสนับสนุน ปกติผู้ที่ เป็นหัวคะแนนได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นนั้นๆ ในการหาเสียงจะพบว่าหัวคะแนนมักจะปะทะกันมากกว่าผู้สมัครจะปะทะกันเอง จากการสัมภาษณ์ประชาชนมีผู้ทราบว่ามีการจัดตั้งหัวคะแนนเมื่อมีการหาเสียงถึงร้อยละ 37.7

ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนในระดับท้องถิ่น ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติยังคงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้ง ถ้าผู้สมัครคนใดที่มีกลุ่มเครือญาติมากจะมีความได้เปรียบในการเลือกตั้ง การหาเสียงจะทำให้ง่ายขึ้น

1.3 ด้านการรณรงค์หาเสียง ผลการศึกษาพบว่ารายด้านอยู่ในอันดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในอันดับมากทุกข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ รับทราบข้อมูลจากแผ่นพับใบปลิว รับทราบข้อมูลจากห้วคะแนน การพบปะพูดคุยกับผู้สมัคร การฟังเวทีปราศรัย วิทยุ/หอกระจายข่าวหมู่บ้าน รถประชาสัมพันธ์ และป้ายประชาสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่าสอดคล้องกับสถิติ ศรีชมชื่น (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลวังชัย เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2547 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างมีวิธีในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่คล้ายๆกัน และมีวิธีการหาเสียง 2 วิธี ใหญ่ๆวิธีแรก คือ การหาเสียงด้วยวิธีการเปิดเผย เป็นการหาเสียงที่ถูกกฎหมายและผู้สมัครใช้รูปแบบการหาเสียงแบบเปิดเผยในเชิงการนำเสนอนโยบายต่อประชาชน ซึ่งได้แก่ การใช้รถแห่ประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ใบปลิว แผ่นพับ บัตรพก ป้ายโฆษณา ป้ายผ้า แผ่นคัดเอาท์ การเดินพบปะประชาชนโดยวิธีที่เรียกว่า “การเคาะประตูบ้าน” และการปราศรัยหาเสียง วิธีที่สองคือ การหาเสียงด้วยวิธีการที่ไม่เปิดเผย เป็นการหาเสียงที่เน้นไปในทางการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความได้เปรียบในการเลือกตั้งและส่งผลการเลือกตั้ง ซึ่งวิธีการต่างๆที่นำมาใช้ ได้แก่ การใช้ห้วคะแนน การโจมตีหรือใส่ร้าย การข่มขู่ผู้สมัครฝ่ายตรงข้าม การกักตัวห้วคะแนน หรือการใช้ฐานคะแนนเสี่ยงด้วยการให้ความช่วยเหลือ หรือการสร้างความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์

สอดคล้องกับเอกภาพ พลซื่อ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสี่ยงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปเขต 3 จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ. 2535 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการดำเนินการหาเสียงและวางแผนหาเสียง โดยการเตรียมกำลังคน ขานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ และการเตรียมเครื่องติดต่อสื่อสาร ดำเนินการหาเสียงในระยะก่อนเลือกตั้ง และระยะที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งด้วยการจัดตั้งห้วคะแนน การปราศรัย การโฆษณา และมีเทคนิคประกอบการหาเสียงโดยการตั้งเครือข่ายหาข่าวจากพื้นที่ การพิมพ์ใบปลิวโจมตีคู่แข่งส่วนปัญหาและอุปสรรคการหาเสียงคือเป็นช่วงฤดูฝนการคมนาคมไม่สะดวก ระยะเวลาหาเสียงสั้นเกินไป เครื่องมือสื่อสารไม่ทั่วถึง เจ้าหน้าที่เข้าใจกฎหมายเลือกตั้งไม่ดีพอ

สอดคล้องกับจิตรจรรยา ศรีวินิชย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการศึกษาพบว่า ในการแข่งขันการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล กลุ่มต่างๆจะมีรูปแบบของการแข่งขันในการเลือกตั้งที่ไม่แตกต่างกัน โดยจะให้ความสำคัญกับกระบวนการรวมกลุ่มของผู้สมัครรับเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงโดยใช้สื่อในรูปแบบต่างๆ อาทิ แผ่นโปสเตอร์ แผ่นปลิว การปราศรัย การจ้าง

สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 87.80 จะตอบว่าการซื้อขายคะแนนเสียงเป็นสิ่งไม่ดี แต่ก็ยอมรับเงินที่มีผู้เสนอให้ และยังเห็นว่าเป็นการเป็นการกระจายรายได้เสียอีก

ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการเลือกตัวแทนของประชาชนในระดับท้องถิ่น เป็นไปตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ในกระบวนการขึ้นการวางแผนและเทคนิคการจัดตั้งห้วคะแนน การซื้อขายเสียงอย่างเปิดเผย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายสำหรับห้วคะแนน และค่าบริการประชาชน ซึ่งผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนทรัพย์สินและประโยชน์อย่างอื่น เช่น ความสะดวกสบาย หรือตำแหน่งหน้าที่ที่คาดว่าจะได้รับ และสอดคล้องกับทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์เป็นความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนกล่าวคือผู้ที่อยู่ในความอุปถัมภ์ต้องตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นวัตถุหรือไม่ใช่วัตถุ เช่น การแสดงความเคารพนับถือ การแจ้งข่าวสารหรือการหาเสียงสนับสนุน เป็นต้น

2. ผลการเปรียบเทียบอันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน ผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองแตกต่างกัน กล่าวคือ อันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองระหว่างการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช./ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สอดคล้องกับจิตรา พรหมชุติมา (2541 : 95) ที่ระบุว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้งและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ปัจจัยด้านสังคม เช่น รายได้ การศึกษา อาชีพ อายุ ฯลฯ มีผลต่อพฤติกรรมการเมืองของประชาชน

ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะนุช เงินคล้ายและคณะ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท ผลการวิจัยพบว่าความแตกต่างด้านเพศเท่านั้นที่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ระดับอายุ ระดับรายได้ อาชีพ และการศึกษาไม่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน

ที่ผลเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงและด่ำมีแนวทางใช้เหตุผลใน

การตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีแตกต่างกันตามประสบการณ์ และความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2.2 ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองแตกต่างกัน กล่าวคือ อันดับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองระหว่างรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 2,000 บาท , 2,001 - 4,000 บาท , 4,001 - 6,000 บาท , 6,001 - 8,000 บาท , 8,001 - 10,000 บาท , 10,001 บาทขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สอดคล้องกับทฤษฎีแลกเปลี่ยนในการซื้อสิทธิขายเสียง เป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มบุคคลต่างสถานะ ผลประโยชน์ซึ่งกันและกันก็ได้รับ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของถนอม เกษมพิทักษ์พงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของประชาชนอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2539 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแตกต่างกันตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เพศ และรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม กล่าวอีกนัยหนึ่งจะเห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ที่ผลเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชาชนที่มีรายได้สูงและต่ำมีแนวทางใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีแตกต่างกันตามฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัว

3. ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นของประชาชนในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และข้อเสนอแนะที่ต้องการให้เทศบาลดำเนินการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีครั้งต่อไป

จากการศึกษาพบว่า ข้อคิดเห็นของประชาชนในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ การออกพบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และใส่ใจประชาชน เป็นความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น ความรู้ด้านการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สมัครนายกเทศมนตรี ผลงานในอดีตของผู้สมัครเป็นสิ่งที่ประชาชนนำมาประกอบการตัดสินใจ การใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่ง การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และระเบียบในการเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับการผู้สมัคร

นายกเทศมนตรี นโยบายพัฒนาในการขุดลอกคลองส่งน้ำ และพัฒนาแหล่งน้ำการเกษตรเป็นความคาดหวังของประชาชนในท้องถิ่น

ที่ผลเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความคิดเห็นที่อยากได้ผู้บริหารท้องถิ่นที่อยู่พื้นที่จริงๆ และออกพบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้ทราบความต้องการ และปัญหาของประชาชนเพื่อหาแนวทางจัดการและแก้ไขได้ทันที่ ทำให้ประชาชนชื่นชอบในตัวผู้สมัคร และสามารถกลับมาเป็นได้อีก

จากการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะที่ประชาชนต้องการให้เทศบาลดำเนินการในการเลือกตั้งครั้งต่อไป เรียงค่าความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แก่ผู้สมัคร และประชาชน ควรมีการเดินรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น เช่น โรงเรียน สถานีอนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง และต่อต้าน การซื้อสิทธิขายเสียง และเทศบาลควรจัดเวทีปราศรัยให้ผู้สมัครได้แสดงวิสัยทัศน์ และนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

ที่ผลเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลนาเมืองเป็นการเลือกตั้งครั้งแรก ทำให้ประชาชนยังตื่นตระหนก และไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งมากนัก จึงควรมีการอบรมให้ความรู้ใหม่ๆ แก่ประชาชนและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้นำมาปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลนาเมือง อำเภอเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อสังเกตที่จะได้นำเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ อันอาจเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย หรือการปฏิบัติงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 เทศบาลควรจัดให้มีโครงการให้ความรู้ทางด้านการเมืองการปกครอง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพราะหากว่าเทศบาลสามารถสร้างภาพพจน์ที่ดีในทางการเมืองต่อประชาชนได้แล้ว ก็จะเป็นวิถีทางหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีความสนใจที่จะมาใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากขึ้น ซึ่งจะเป็พื้นฐานอันสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้พัฒนาตัวเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในขั้นที่สูงต่อไป เช่น การแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมือง การรวมกลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนการแสดงออกซึ่งความต้องการด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การเดินขบวนเพื่อการร้องทุกข์ หรือต่อต้านการกระทำที่รัฐดำเนินการ

ไม่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบ ควบคุมการบริหารการปกครองท้องถิ่น (เทศบาล) ได้

1.2 เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความสมัครใจ และเป็นอิสระปราศจากการชักจูงด้วยการใช้อามิสสินจ้างรางวัล หรือผลประโยชน์ใดๆ อันจะเป็นการทำลายระบบการเลือกตั้ง โดยร่วมกันหาวิธีการป้องกันการกระทำดังกล่าวอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง และรณรงค์ให้ประชาชนได้ทราบถึงผลเสียของการกระทำดังกล่าวว่าจะเกิดผลเสียอย่างไรต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย และบทลงโทษทางกฎหมายที่จะได้รับ

1.3 ปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองของสังคมไทยที่ยังเคยชินกับระบบอุปถัมภ์ และยอมรับการปกครองแบบอำนาจนิยม โดยยึดถือว่าการเมืองการปกครองอยู่นอกเหนือการควบคุมของตน และยึดถือตัวบุคคล ทำอะไรต่างๆ ไม่ค่อยจริงจังกับหลักการ เคารพในระบบอาวุโส มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ จึงทำให้เกิดความรู้สึกภักดีต่อผู้สมัครและหัวหน้าเขตชักนำไปเลือกตั้งเนื่องจากได้อามิสสินจ้าง และมีการซื้อขายนโยบายอย่างแพร่หลาย เทศบาลจึงควรมีวิธีการแก้ไขปัญหาคือ ต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองที่ถูกต้อง และพยายามเปลี่ยนแปลงค่านิยมในเรื่องการยอมรับอำนาจ และจงรักภักดีต่อบุคคลโดยไร้เหตุผล มีการสร้างจิตสำนึก วิธีการคิด การปฏิบัติที่มีเหตุมีผล โดยเปิดโอกาสและสร้างเวทีเพื่อการเรียนรู้ทางการเมือง และจัดอบรมให้ความรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

1.4 ภาครัฐ/เทศบาลต้องยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีความพร้อมในปัจจัยสี่ ซึ่งจะทำให้ไม่มุงหวังในเรื่องอามิสสินจ้าง และการซื้อสิทธิขายเสียง

1.5 ผู้สมัครต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และความสนใจของประชาชน โดยต้องพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ความสามารถ ความเป็นผู้นำ การประสานงาน เพื่อให้เป็นที่พึ่งพาของประชาชนได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาคราวต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยองค์ประกอบในการเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้สมัคร หัวหน้าเขต ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแยกวิจัย โดยเฉพาะ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาอันับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลในเขตตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 ควรมีการศึกษาแรงจูงใจของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนาเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด